

Leerplan

OPLEIDING

Latijns Schrift RG 1

SOSP
Modulair

Studiegebied
NT2

Modules

Naam	Code	Lestijden	Niveau	Vak*
Latijns Schrift	M NT 030	40 Lt AV	R 1	Nederlands NT 2

* Vanuit onderwijskundig standpunt

Leertraject

Meewerkende centra voor volwassenenonderwijs

Voor de aanmaak van dit leerplan Latijns Schrift werd een netoverschrijdende leerplancommissie samengesteld. Deze bestond uit de volgende leden :

- De Rijbel Hilde	(CVO Antwerpen-Zuid)	Voorzitter
- Andries Linda	(PCVO Gent)	Commissielid
- Daenen Koen	(CVO Antwerpen-Zuid)	Commissielid
- Lucas Olivier	(CVO Antwerpen-Zuid)	Commissielid
- Van Kerckhove Christine	(PCVO Gent)	Commissielid

PCVO Gent
Henleykaai 83

9000 Gent

www.pcvo-gent.net

christine.vankerckhove@pcvo-gent.net & andrieslinda@hotmail.com

CVO Antwerpen – Zuid

Distelvinklaan 22

2660 Hoboken

www.cvoAntwerpen.be

olucas@cvoantwerpen.be & hderijbel@cvoantwerpen.be & k.daenen@skynet.be

Inhoudstafel

1	Inleiding	5
2	Beginsituatie	6
3	Algemene doelstellingen van de opleiding	7
4	Pedagogisch-didactische wenken en didactische hulpmiddelen	8
4.1	Pedagogisch-didactische wenken	8
4.2	Didactische hulpmiddelen	9
5	Evaluatie van de cursisten	11
6	Module: Latijns Schrift (40 lt.)	12
6.1	Algemene doelstelling van de module	12
6.2	Beginsituatie	12
6.3	Leerplandoelstellingen en leerinhouden	13
7	Bibliografie	26
7.1	Achtergrondliteratuur	26
7.2	Les- en toetsmateriaal	27
7.3	Websites	28

1 Inleiding

Visie op de opleiding

Uit onderzoek¹ blijkt dat niet enkel analfabeten, maar ook 'andersgealfabetiseerden' nood hebben aan een specifiek alfabetiseringstraject. Andersgealfabetiseerden kunnen in een ander alfabet (Cyrillisch, Arabisch ...) lezen en schrijven, of hebben hier enige noties van. Hierdoor hebben ze meestal al enige onderwijservaring opgedaan in vergelijking met analfabeten en bezitten ze ook al enige schoolse vaardigheden. Ze behoren dus niet tot de doelgroep basiseducatie.

Opleidingsprofiel DBO/DVO

Dit leerplan steunt op het Opleidingsprofiel Latijns Schrift AO NT 011 versie 1.0 dd 30 juni 2005, dat ontwikkeld werd door de Dienst voor Onderwijsontwikkeling (DVO).

¹ Eindrapport onderzoek trajecten alfabetisering nt2 – Ilona Plichart, augustus 2003.

2 Beginsituatie

De cursist is gealfabetiseerd in een ander schrift. De cursist behoort niet tot de doelgroep basiseducatie en voldoet aan de decretale bepalingen en toelatingsvoorwaarden voor het studiegebied NT2.

3 Algemene doelstellingen van de opleiding

De opleiding Latijns Schrift is een algemene opleiding uit het studiegebied NT2. Ze komt enkel voor in het volwassenenonderwijs (SOSP). Met de opleiding Latijns Schrift wordt de anders-gealfabetiseerde cursist de mogelijkheid geboden zich vertrouwd te maken met het Latijns schrift. Na de opleiding is de cursist in staat tot het technisch lezen en technisch schrijven van het Latijns schrift.

4 Pedagogisch-didactische wenken en didactische hulpmiddelen

4.1 Pedagogisch-didactische wenken

Cyclische opbouw

Een belangrijk didactisch uitgangspunt is de cyclische opbouw. De doelen moeten allemaal veelvuldig herhaald worden en in verschillende contexten voorkomen. Daartoe zal bij het aanbieden van taken en opdrachten een zorgvuldige opbouw dienen gehanteerd te worden waarbij de moeilijkheidsgraad zeer geleidelijk toeneemt.

Het laagste beheersingsniveau is het kopiërend of reproducerend niveau. Hier worden de minste eisen gesteld aan de actieve verwerking van informatie. De taalgebruiker beperkt zich tot het letterlijk nazeggen of overschrijven van een tekst.

Het beschrijvend niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals ze wordt aangeboden, of de informatie weergeeft zoals ze zich bij hem heeft aangediend; in de informatie als zodanig wordt geen 'transformatie' aangebracht. Dat is bijvoorbeeld het geval als men iemand mondeling uitnodigt en daarbij stereotiepe formules gebruikt of wanneer men een eenvoudige instructie begrijpt.

Evolutie van gekend naar ongekend

De leraar houdt bij het aanbrengen van de leerstof rekening met de evolutie van gekend naar ongekend, en dit voor de verschillende vaardigheden : van één gekende gesprekspartner naar meerdere gekende gesprekspartners, van 1-woord antwoorden naar enkele eenvoudige, aangeleerde woorden, van 1-zin (aangeleerde) dialoges naar dialoges bestaande uit 2 of 3 (aangeleerde) zinnen, van het overschrijven van vertrouwde woorden in de klassituatie (bijvoorbeeld personalia) naar het overschrijven van vertrouwde woorden in een reële situatie, van het overschrijven van vertrouwde woorden naar het zonder ondersteuning schrijven van deze woorden ...

Differentiëren

Het is aangewezen om na een gemeenschappelijk lesaanbod, waarin o.a. het alfabet wordt aangeleerd, te differentiëren in de klasgroep. Men kiest dus werken met kleine groepjes boven klassikaal onderwijs.

Praktijkgericht

Een concrete, contextrijke en praktijkgerichte aanpak is aangewezen, zowel voor het leren lezen als het leren schrijven. Zo kan de leerkracht bij het selecteren van de woordenschat gebruik maken van aanschouwelijke antoniemen (koud-warm) en hiërarchische reeksen (de kamer - het huis - de straat). Bij het selecteren van leesteksten kan de leraar gebruik maken van de krant "Kleine Wablieft".

Aandacht voor sleutelvaardigheden en attitudes

Veel hangt uiteraard af van de scholingsgraad van de cursisten, maar de gemiddelde Leren Schrijven-cursist heeft weinig ervaring met vreemdetalenonderwijs. Hieronder een paar aandachtspunten en suggesties voor de leraar met betrekking tot sleutelvaardigheden en attitudes.

Wat betreft de schrijfvaardigheid:

De leraar moedigt de cursisten aan tot zelfredzaamheid bij het uitvoeren van de schrijftaken, door hen bijvoorbeeld te laten gebruik maken van verwijsplaten aan de muur bij spellingsproblemen.

Voor Arabisch-taligen kan het nuttig zijn de map te helpen organiseren van links naar rechts. In dit verband kan men bundels werkblaadjes best geniet uitdelen, zodat ze in de goede volgorde blijven zitten. Bij de verbetering van oefeningen spreekt men goed af dat de items van links naar rechts behandeld worden.

Wat betreft de luistervaardigheid:

De lesgever zorgt voor een ontspannen sfeer in de klas en bouwt de luisteroefening op door middel van luisterrondes. Op die manier voelen de cursisten zich veilig en kunnen ze zich daardoor gerichter concentreren op de taak.

TPR kan de leraar gebruiken bij het aanleren van woordenschatvelden zoals cijfers, kleuren, preposities, klas, en kantine.

Een andere gewaardeerde werkvorm voor luistertaken is de methode Humphrey, waarbij de cursisten zich moeten voorstellen thuis naar de radio te zitten luisteren. Na deze ludieke voorbereiding met de nodige inkleding, voelen alle cursisten zich comfortabel en ontspannen genoeg om de eigenlijke luistertaak met een moeilijkheidsgraad "+1" aan te vatten. Er wordt een moeilijker fragment beluisterd, waarna de cursisten per 2 overleggen over wat ze gehoord hebben. De inbreng van de leraar is hier nihil! Daarna beluisteren de cursisten de tekst een tweede maal, waarop nieuwe duo's gevormd worden om overleg te plegen. Dit kan tot 5 maal toe herhaald worden, tot alle cursisten de tekst volledig begrepen hebben.

Wat betreft de leesvaardigheid:

De leraar stimuleert de cursisten om bij het lezen gebruik te maken van ondersteunend visueel materiaal, zoals illustraties en lay-out, zodat ze stilaan van technisch naar begrijpend lezen evolueren.

Hij bereidt de cursisten voor op de stijgende moeilijkheidsgraad van teksten in volgende modules, door gaandeweg langere teksten aan te bieden met een kleiner lettertype en grotere woordenschat (zie vb.. het leesboekje *Leren Lezen*, door Gathier en de Kruyf).

Hier moeten de cursisten inzien dat een tekst ook 'verticaal' gelezen kan worden (analyse-syntheseleesstrategie) en dat het dus niet altijd nodig is om elk woord te begrijpen.

Bij woordenschatverklaring stimuleert de leraar de medewerking en eigen inbreng van de medecursisten, vooral als de vraag uit de klas komt en niet van de leraar.

Wat betreft de spreekvaardigheid:

Gezien de beginsituatie van de cursisten en de eigen aard van de cursus komt deze vaardigheid uiteraard minder aan bod tijdens de module Leren Schrijven. Toch kunnen communicatiestrategieën en spreekdurf al aangemoedigd worden, door middel van zeer korte, voorgestructureerde dialoges.

We denken ook aan de techniek Total Physical Response om al wat basiswoordenschat te verwerven. Bij deze techniek moeten de cursisten door intensieve herhaling, drill en in een steeds sneller ritme, daadwerkelijk iets uitvoeren, totdat ze de woordenschat passief in zich opgenomen hebben. Zo moeten de cursisten bijvoorbeeld kleuren aanwijzen, of voorwerpen die te maken hebben met de kantine of de klas, of evenveel vingers in de lucht steken als het cijfer dat de leraar noemt, of objecten verplaatsen naargelang de plaatsprepositie die vernoemd wordt.

Open Leer Centrum

Als men spreekt over een Open Leer Centrum dan denkt men in de eerste plaats aan het werken met computers, maar de mogelijkheden van een dergelijke 'leerwerkplaats' liggen wel ruimer: zo kunnen zwakke lezers en schrijvers, naar (meelees) cassettes luisteren, naar educatieve videoreeksen kijken, werkbladen met auto – correctieve sleutel invullen, of gewoon ook werken aan hun schrijfmotoriek en schrijftempo.

De PC biedt ook voor beginnende lezers en schrijvers veel meer mogelijkheden dan op het eerste gezicht lijkt. Dit kan gaan over bijvoorbeeld oefenen van de klank -letterkoppeling, uitbreiden van woordenschat, begrijpend lezen, opdrijven van het leestempo.

Efficiënt werken in een OLC vergt ook een zekere graad van zelfstandige handelingsbekwaamheid, aanspreekbaarheid en verstaanbaarheid .

4.2 Didactische hulpmiddelen

Voor alle lessen moet de leraar kunnen beschikken over een ruim, behoorlijk uitgerust klaslokaal met aangepast meubilair (opbergkasten, verplaatsbare tafels en stoelen, schoolbord). Het lokaal kan verder van volgende extra uitrusting voorzien zijn:

- prikbord(en);
- bibliotheekkast;
- woordenboeken;
- overheadprojector;
- PC;
- Video.

Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex ;
- ARAB ;
- AREI ;
- Vlarem.

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden m.b.t.: de uitrusting en inrichting van de lokalen en de aankoop en het gebruik van toestellen, materiaal en materieel.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;

- alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
- de collectieve veiligheidsvorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

5 Evaluatie van de cursisten

Het ontwikkelen van een visie op evaluatie en het uittekenen van een coherent evaluatiebeleid is een opdracht van het centrum.

Dit onderdeel kan dus niet meer zijn dan een advies van hoe de evaluatie binnen de visie van dit leerplan kan gezien worden.

Binnen dit leerplan stellen we het competent handelen centraal, met een ruime opdracht naar levenslang en levensbreed leren.

Met competenties bedoelen we clusters van vaardigheden, attitudes en ondersteunende kennis die de cursist in staat stellen binnen een bepaalde context een vraag te beantwoorden, een probleem op te lossen, een taak goed uit te oefenen.

Centraal staat het leerproces, de begeleiding van en reflectie op dit proces, waarbij zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met de verschillen tussen lerenden.

Vanuit deze visie lijkt eerder een vorm van permanente evaluatie aangewezen.

Permanente evaluatie waarbij de vorderingen van de cursist continu aan de hand van een opvolgingssysteem opgevolgd worden. De leraar zal niet alleen het leergedrag van de cursist observeren en gerichte begeleiding geven, maar ook peilen naar het rendement van zijn eigen didactisch handelen en daar waar nodig dit handelen aanpassen aan de noden van de cursisten.

Concreet betekent dit:

- continu meten van verwerving, verwerking en voortgang;
- onmiddellijke feedback over problemen, moeilijkheden, tekorten, vorderingen, dus directe bijsturing van het leerproces waardoor de cursist een betere kijk krijgt op zijn leerproces.

Permanente evaluatie stelt de cursist in staat om onder meer:

- zijn eigen leerproces bijna onmiddellijk bij te sturen;
- een duidelijker beeld te krijgen van zijn capaciteiten en tekorten,
- affectief vaardiger te worden.

Beoordelen vanuit doelstellingen

Wanneer men beoordeelt vanuit doelstellingen, is de beoordelvraag niet: 'Welk cijfer of welk percentage behaalt de cursist op de toets?' maar wel: 'Wat kent of kan de cursist? Beheerst de cursist op voldoende wijze de leerdoelen?'

Hierbij wordt nagegaan in welke mate de cursist de vooropgestelde leerdoelen heeft bereikt.

Dit is maar mogelijk als de leerdoelen vooraf duidelijk, concreet en specifiek omschreven zijn.

Vorderingsgerichte evaluatie

Een vorderingsgerichte evaluatie onderzoekt in welke mate de cursist vorderingen heeft gemaakt t.o.v. zijn prestaties op een vroeger tijdstip. De cursist krijgt een beeld van de eigen progressie.

Een goed uitgebalanceerd vorderingsplan is een duidelijke weergave van het kennen en kunnen van cursisten.

6 Module: Latijns Schrift (40 It.)

6.1 Algemene doelstelling van de module

In de module "*Latijns Schrift*" leert de cursist de vorm van de letters van het Latijns schrift reproduceren in druk- en koordschrift en de klanken van de doeltaal omzetten naar die letters. Hij leert de letters van het druk- en koordschrift omzetten naar klanken en hij kan veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen herkennen en begrijpen. De cursist is na de opleiding in staat tot auditieve discriminatie en beschikt over uitspraakvaardigheden. Met andere woorden, hij leert voor hem niet vertrouwde klanken onderscheiden en produceren, hij leert voor hem niet-vertrouwde klanksequenties waarnemen, vatten en aan mekaar schakelen om een nieuwe taal te kunnen leren, m.n. kan hij een opleiding uit het studiegebied NT2 op niveau "*NT2 Breakthrough A/B*" aanvatten. In de module komen de vier vaardigheden aan bod op kopiërend en soms ook op beschrijvend niveau.

6.2 Beginsituatie

De cursist is andersgealfabetiseerd en heeft dus met andere woorden geen inzicht in het Latijns schrift.

6.3 Leerplandoelstellingen en leerinhouden

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
SCHRIJVEN			
De cursist kan op kopiërend niveau alle morfemen correct vormgeven in druk- en koordschrift (in kleine letters en in hoofdletters) op letter-, woord- en zinniveau.	BC WO1	Het druk- en koordschrift, toegepast op de verschillende contexten <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten Ondersteunende kennis	Mogelijke praktische uitwerkingen <ul style="list-style-type: none"> - het alfabet in koordschrift reproduceren - namen van steden en landen reproduceren - woordenschat i.v.m. het schoolgebouw reproduceren - huisnummers en postnummers reproduceren - eigen naam en adres van paspoort reproduceren - namen van personen reproduceren - eenvoudige woordschat i.v.m. voeding reproduceren - namen van alledaagse gebruiksobjecten uit de eigen leefomgeving en uit de schoolomgeving reproduceren - woordenschat i.v.m. schrijf- en lesmateriaal reproduceren - woordenschat i.v.m. audio-visueel materiaal/toestellen reproduceren - woordenschat i.v.m. lesinhoud reproduceren (vb. het huiswerk, de oefening, de toets, ...) - dagen van de week en maanden van het jaar reproduceren - agenda invullen - geprojecteerde tekst reproduceren - krantenkoppen overschrijven - pronomina reproduceren - preposities reproduceren

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
			<p>Tips voor oefeningen</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leraar kan het alfabet laten inoefenen door letters en woorden eerst in stippellijn voor te tekenen en te laten overtrekken. Hiervoor kan men zelfgemaakte blaadjes gebruiken of een 'schoonschrift' met voorgedrukte lijntjes. In stijgende moeilijkheidsgraad kan men steeds kleiner schrijven, slechts een deel van de letter of het woord in stippellijn schrijven en eventueel de voorgedrukte lijntjes weglaten. - Bij het aanleren van de koordschriftletters kan men een overheadprojector gebruiken, omdat men dan duidelijker dan op het bord de schrijfrichting en de schrijfwijze kan tonen. - Wijs de cursisten erop dat de lettergrootte niet willekeurig is en dat alle letters, behalve hoofdletters, op dezelfde hoogte geschreven worden.
<p>De cursist kan op beschrijvend niveau eenvoudig mondeling taalaanbod op woord- en zinniveau omzetten in schriftelijke taal.</p>	<p>BC WO2</p>	<p>Het druk- en koordschrift, toegepast op de verschillende contexten zoals ...</p> <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten <p>Ondersteunende kennis</p>	<p>Mogelijke praktische uitwerkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - aanmeldingsformulieren invullen - naam en adres invullen op verschillende soorten documenten - een afspraak noteren - agenda invullen <p>Tips voor oefeningen</p> <ul style="list-style-type: none"> - flitsdictee: de leraar schrijft een tiental geziene letters, woorden of cijfers op het bord. De cursisten prenten zich de woordbeelden in gedurende twee minuten, waarna de leraar de woorden uitveegt en ze in een andere volgorde dicteert.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
			<ul style="list-style-type: none"> - duodictie - gatendictie
De cursist kan bij de voorbereiding en de uitvoering van de schrijftaak desgewenst volgende leerstrategieën toepassen: <ul style="list-style-type: none"> - relevante voorkennis oproepen en gebruiken - een beroep doen op eerdere leerervaringen 	BC WO3	Veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen Eenvoudige teksten die betrekking hebben op de verschillende contexten <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten Ondersteunende kennis	
De cursist kan bij de uitvoering van de schrijftaak blijk geven van volgende attitudes: <ul style="list-style-type: none"> - bereidheid om enige correctheid na te streven - schrijfdurf 	BC WO4		
	BC WT 01 BCWT 02 BC WT 03	De te schrijven teksten vertonen volgende kenmerken. <ul style="list-style-type: none"> - Ze zijn kort en zeer eenvoudig. De zinnen zijn kort. De teksten bestaan vooral uit geïsoleerde woorden, woordgroepen en zinnen. - Ze bevatten alledaagse en internationaal-transparante woorden, stereotiepe formuleringen en standaarduitdrukkingen. - Ze worden in grote mate nog fonetisch gespeld. 	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!), sleutelvaardigheden (SV)</i>	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
	BC WT 04	<ul style="list-style-type: none"> - Ze worden in een laag schrijftempo geproduceerd. 	
SPREKEN			
De cursist kan op kopiërend niveau alle fonemen (consonanten, vocalen en diftongen) min of meer correct imiteren op klank-, woord- en zinniveau.	BC SO1	Alle fonemen (consonanten, vocalen en diftongen) op letter-, woord- en zinniveau <ul style="list-style-type: none"> - auditieve discriminatie vocalen kort-lang (a-aa, o-oo...) - auditieve discriminatie vocalen (e/i – u/o) - auditieve discriminatie tweeklanken (eu-ui, oe-uu ...) - auditieve discriminatie stemloos-stemhebbende consonant (t-d, p-b, f-v, s-z) - specifieke discriminatie problemen : b-v-w, sj-sch, g-h, m-n, l-r, f-p ... 	Mogelijke praktische uitwerkingen <ul style="list-style-type: none"> - discriminatie van minimale paren Tips voor oefeningen <ul style="list-style-type: none"> - kort/lang : de cursist herhaalt de woorden die de leraar voorzegt - tweeklanken : de cursist herhaalt de woorden die de leraar voorzegt - De leraar kan eenvoudige taalriedels gebruiken om aan spreekritme, -tempo en -durf te werken.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
De cursist kan bij de voorbereiding van de spreektaak desgewenst een beroep doen op eerdere leerervaring.	BC SO2	Veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen die betrekking hebben op de verschillende contexten <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten Ondersteunende kennis	
	BC STO1 BCST 02 BC STO3 BC STO4 BC STO5	De te produceren teksten vertonen volgende kenmerken <ul style="list-style-type: none"> - Ze zijn zeer kort en eenvoudig gestructureerd. De zinnen zijn kort. De teksten kunnen bestaan uit geïsoleerde woorden, woordgroepen en zinnen. - Ze bevatten alledaagse en internationaal-doorzichtige woorden, stereotiepe formuleringen en standaarduitdrukkingen. - Ze worden in een laag spreektempo uitgesproken. - Ze kunnen worden geproduceerd met de medewerking van een gesprekspartner. - Ze kunnen uitspraakfouten bevatten, vooral bij die klanken die in de moedertaal niet voorkomen. 	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!), sleutelvaardigheden (SV)</i>	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
LUISTEREN			
De cursist kan op kopiërend niveau alle fonemen (consonanten, vocalen en diftongen) correct discrimineren en identificeren op letter-, woord- en zinniveau.	BC L01	Alle fonemen (consonanten, vocalen en diftongen) op letter-, woord- en zinniveau <ul style="list-style-type: none"> - auditieve discriminatie vocalen kort-lang (a-aa, o-oo ...) - auditieve discriminatie vocalen (e/i – u/o) - auditieve discriminatie tweeklanken (eu-ui, oe-uu ...) - auditieve discriminatie stemloos-stemhebbende consonant (t-d, p-b, f-v, s-z) - specifieke discriminatie problemen : b-v-w, sj-sch, g-h, m-n, l-r, f-p ... 	Mogelijke praktische uitwerkingen <ul style="list-style-type: none"> - discriminatie van minimale paren : zijn deze klanken gelijk of verschillend ? - auditieve categorisatie : welk woord hoort bij bij welke klank ? - auditieve identificatie : wat is de juiste klank ? Tips voor oefeningen <ul style="list-style-type: none"> - werk met duidelijke klankplaten ter ondersteuning (prenten bom-boom met in het vet de korte en de lange klank) - kort/lang: de leraar leest woorden voor, de cursisten laten met afgesproken gebaar zien of het over een korte of lange klinker gaat. - kort/lang: de leraar leest woorden voor en de cursisten kruisen in twee kolommen aan of het over een lange of korte klank gaat - tweeklanken : de cursist krijgt een geel kaartje met eu en een rood kaartje met uu. De leraar leest losse woorden voor en de cursisten steken het juiste kaartje op bij de klank die ze horen. Door de kleuren kan de leraar snel controleren of iedereen het juist heeft. - duodictie: de cursisten dicteren elkaar losse woorden, de cursist die luistert omcirkelt het gedicteerde woord - gatendictie : de leraar leest een tekst voor, de cursisten vullen de ontbrekende klinkers, tweeklanken of consonanten aan
De cursist kan op beschrijvend niveau direct veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen	BC	Veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen die	Mogelijke praktische uitwerkingen

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
automatiseren en herkennen.	L02	betrekking hebben op de verschillende contexten <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten Ondersteunende kennis	<ul style="list-style-type: none"> - werken met minimale woordparen : man-maan, bom-boom ... - duodictiee - gatendictiee Tips voor oefeningen: <ul style="list-style-type: none"> - woordparen : de leraar leest 1 woord van de twee gegeven woorden voor en de cursist omcirkelt het woord dat hij hoort - duodictiee: de cursisten werken in groepjes van twee en dicteren elkaar de ontbrekende woorden - gatendictiee: de leraar leest een tekst voor, de cursisten vullen de ontbrekende woorden aan - eenvoudige luisteroefening waarbij de cursist de opgesomde voorwerpen op een boodschappenlijstje kan omcirkelen - de cursist kan het gedicteerde cijfer in een lijst terugvinden - personen: de leraar roept namen af en de cursist kan op een eenvoudige namenlijst de juiste personen aanvinken
De cursist kan bij de voorbereiding en de uitvoering van de luistertaak desgewenst volgende	BCL 03	Veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen Eenvoudige teksten die betrekking hebben op de	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
(cognitieve en metacognitieve) leerstrategieën toepassen : <ul style="list-style-type: none"> - relevante voorkennis oproepen gebruiken - zijn luistergedrag afstemmen op het luisterdoel (dat door de leraar wordt gegeven) 		verschillende contexten : <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten Ondersteunende kennis	
De cursist is bereid bij de uitvoering van de luistertaak : <ul style="list-style-type: none"> - grondig en onbevooroordeeld te luisteren naar wat de gesprekspartner zegt - zich niet te laten afleiden wanneer hij in een tekst niet alles begrijpt (weerbaarheid) 	BC L04		
De cursist kan bij de voorbereiding en de uitvoering van de luistertaak desgewenst om hulp en verduidelijking vragen, desnoods met gebarentaal.	BC L05	De te beluisteren teksten vertonen volgende kenmerken <ul style="list-style-type: none"> - Ze hebben betrekking op de directe leef- en leersituatie van de cursist. - Ze hebben betrekking op concrete, eenvoudige en voorspelbare inhouden. - Ze zijn zeer kort en eenvoudig gestructureerd, de zinnen zijn kort, de teksten kunnen bestaan uit geïsoleerde woorden, woordgroepen en zinnen. - Ze bevatten alledaagse en internationaal-doorzichtige woorden, stereotiepe formuleringen en standaarduitdrukkingen. 	
	BCLT 01 BCLT 02 BCLT 03 BCLT 04		

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!)</i> , sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
	BCLT 05	- Ze worden in een laag tempo en in standaardtaal uitgesproken.	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!),</i> sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
LEZEN			
De cursist kan op kopiërend niveau alle morfemen in druk- en koordschrift min of meer correct omzetten naar de overeenkomstige klanken op letter- en woordniveau. Er kunnen nog verkeerde klankletterkoppelingen voorkomen vooral bij die klanken die in de taal van de cursist niet onderscheiden worden.	BC R01	Alle morfemen in druk- of koordschrift <ul style="list-style-type: none"> - discriminatie vocalen kort-lang (a-aa, o-oo, ...) - discriminatie vocalen (e/i – u/o) - discriminatie tweeklanken (eu-ui, oe-uu, ...) - discriminatie stemloos-stemhebbende consonant (t-d, p-b, f-v, s-z) - discriminatie problemen : b-v-w, sj-sch, g-h, m-n, l-r, f-p ... 	Mogelijke praktische uitwerkingen <ul style="list-style-type: none"> - discriminatie van minimale paren : bij het lezen het onderscheid laten maken tussen kort/lang, tussen e/i, tussen tweeklanken, ... - koppeling van auditieve discriminatie kort/lang aan het schriftbeeld Tips <ul style="list-style-type: none"> - gebruik in eerste instantie enkel klankzuivere 'hoorwoorden' : woorden waarvoor geen spellingsregels gekend moeten zijn - werken met woordparen : de cursisten bij het lezen zelf een onderscheid laten maken tussen lang en kort, tussen tweeklanken, ... - eenvoudige woordenlijsten of tekstjes : de cursisten enkel de woorden met een bepaalde tweeklank luidop laten lezen Aandachtspunten <ul style="list-style-type: none"> - op dit niveau gaat het duidelijk over technisch lezen (verklanken van fonemen). - het gaat hier enkel over problemen die gecreëerd worden door klankverschillen tussen het Nederlands en de moedertaal van de cursist, omdat een bepaalde klank in hun moedertaal niet gebruikt wordt of geen betekenisverschil oplevert.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!),</i> sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
De cursist kan op beschrijvend niveau direct veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen automatiseren en herkennen	BC R02	<p>Veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen in druk- of koordschrift die betrekking hebben op de verschillende contexten</p> <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten <p>Ondersteunende kennis</p>	<p>Mogelijke praktische uitwerkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - eigen naam en adres op officiële documenten lezen - verschillende adressen (instanties, medecursisten, ...) lezen - opschriften in supermarkten ivm voeding en prijzen lezen - dagen van de week lezen - maanden van het jaar lezen - agenda's uit kranten en aankondigingen lezen - krantentitels, al dan niet visueel ondersteund, lezen - het lezen van sterk gelijkende letters (v/w – eu/ui - ...) van het alfabet in koord- en drukschrift trainen - pronomina lezen <p>Tips voor oefeningen :</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leraar kan met woordkaartjes werken die in wisselende volgorde aangeboden worden om te vermijden dat de cursisten op het geheugen werken.

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!),</i> sleutelvaardigheden (SV)	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
De cursist kan bij de voorbereiding en de uitvoering van de leestaak desgewenst volgende communicatiestrategieën gebruiken <ul style="list-style-type: none"> - gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal - om hulp en verduidelijking vragen, desnoods met gebarentaal 	BC R05	Veel gebruikte woorden, woordgroepen en zinnen Eenvoudige teksten die betrekking hebben op de verschillende contexten <ul style="list-style-type: none"> - locaties - instellingen - personen - voorwerpen - evenementen - teksten en documenten Ondersteunende kennis	-
De cursist is bereid bij de uitvoering van de leestaak <ul style="list-style-type: none"> - zich te concentreren op de leestaak - zich niet te laten afleiden wanneer hij in een tekst niet alles begrijpt 	BC R06		
De cursist kan bij de voorbereiding en de uitvoering van de leestaak desgewenst de analyse-syntheseleesstrategie toepassen.	BC R04		
De cursist kan bij de voorbereiding en de uitvoering van de leestaak desgewenst relevante voorkennis oproepen en gebruiken.	BC R03		
	BCRT 01 BCRT 02 BCRT 03 BCRT 04	De te lezen teksten vertonen volgende kenmerken <ul style="list-style-type: none"> - Ze hebben betrekking op de directe leef- en leersituatie van de cursist. - Ze hebben betrekking op concrete, eenvoudige en voorspelbare inhouden. - Ze zijn zeer kort en eenvoudig gestructureerd, de zinnen zijn kort, de teksten kunnen bestaan uit geïsoleerde woorden, woordgroepen en zinnen. - Ze bevatten alledaagse en internationaal-doorzichtige woorden, stereotiepe formuleringen en standaarduitdrukkingen. 	

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen (steeds in cursief!), sleutelvaardigheden (SV)</i>	BC SV (S)ET	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
	BCRT 05 BCRT 06	<ul style="list-style-type: none"> - Ze kunnen visueel ondersteund zijn. - Ze worden in een laag tempo en in standaardtaal uitgesproken. 	

7 Bibliografie

7.1 Achtergrondliteratuur

Boeken en publicaties

- BAKKER, M., e.a. Klik aan: vooronderzoek naar de mogelijkheden van multimedia in het alfabetiseringsonderwijs aan anderstaligen in het Nederlands (ANT2). Amersfoort, SVE, 1996.
- BOHNNEN, E., e.a., Laaggeletterd in de Lage Landen - Hoge Prioriteit voor beleid, Nederlandse Taalunie, Den Haag, 2004.
- CEULEMANS C. & VAN TENDELOO T. Visietekst NT1. Richtlijnen en suggesties voor voortgangsevaluatie bij NT1 cursisten. Mechelen, VOOB, 2005 www.vocb.be
- CORET, L., e.a. Buitenschools leren bij alfabetisering. Breda, Baronie College, 1999.
- COUMOU W. & MATON E. e.a. Visietekst inburgering: doelbewust inburgeren: een visie op de inburgering van nieuwkomers en oudkomers in Nederland en Vlaanderen. Den Haag, Nederlandse Taalunie, 2002.
- Definitie en Selectie van (Sleutel)competenties in Vlaanderen, Een stand van zaken anno 2001, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs, 2001, p. 24-26.
- DIJK, VAN A. e.a. Horen, zien en dan schrijven : leerplan Nederlands analfabete nieuwkomers in het voortgezet onderwijs. Rotterdam, Partners Training & Innovatie, 1998.
- GARCIA, R., (bewerking door) Elena de Ru. Garcia's TPR gids. Zevenaar, TPR Europe, 1994.
- JAGER DE M., LEBEER J. Denken kun je leren: theorie en methoden van Feuerstein. Den Haag, Sardes, 1995.
- KRUYF, de D. Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten. Rotterdam, RBO, 2003.
- KURVERS, J. In de ban van het schrift: over analfabetisme en alfabetisering in een tweede taal. Katholieke Universiteit Brabant (KUB), Werkverband Taal & Minderheden. Amsterdam, Swets & Zeitlinger, 1990.
- LEBEER, J. Bouwen aan leren leren. Cognitieve leerbevordering bij kinderen met risico op ontwikkelings - of leerstoornissen. Leuven, Acco, 2003.
- PETEGEM, P. & VANHOOF, J. Een alternatieve kijk op evaluatie. Mechelen, Wolters Plantyn, 2002.
- Portfolio voor het alfabetiseringstraject. Geïllustreerde versie van de checklist bij het Portfolio NT2. Landstede Harderwijk, Afdeling Educatie, 2004.
- SCHUURMANS, I. & VAN HOETEGHEM, L. Curriculum alfabetisering in de tweede taal. Mechelen, VOOB, 2003.
- Sleutelcompetentie 'eigen leren en presteren verbeteren' binnen NT1. Verslagboek sleutelcompetenties beschikbaar op website www.vocb.be . Mechelen, VOOB, 2005.
- STOCKMANN, W. & DALDEROP, K., e.a. Portfolio Alfabetisering NT2. Arnhem, CITO, 2005.
- VAN HOETEGHEM, L. e.a. Visie basiseducatie. Alfabetisering in het Nederlands als tweede taal. Mechelen, VOOB, 2002
- Visietekst en einddoelen, Basisniveau Nederlands Tweede Taal, DVO-VLOR, Brussel, oktober 1999.

Tijdschriften, artikels en kranten

- ALFA NIEUWS, Bulletin voor docenten in de alfabetisering. alfanieuws@coutinho.nl.
- LEBEER, J., 'Leren leren' met Feuerstein. In: Persoon en gemeenschap Jrg. 47 (1994/95), nr. 4, p. 121-142.
- PLICHART, I., Eindrapport onderzoek trajecten alfabetisering NT2. KUL, Leuven, 2003. De samenvatting en aanbevelingen zijn te vinden op de website van Steunpunt NT2 bij 'onderzoek': <http://millennium.arts.kuleuven.ac.be/steunpunt>
- De Kleine Wablieft <http://www.wablieft.be/>

Specialisatiedossiers 2 Voortgezette Lerarenopleiding – Karel De Grote Hogeschool

- ABIK, M., Materiaalontwikkeling voor anderstalige analfabeten in Brussel. CBE Brussel, 2001.

² Deze werken zijn beschikbaar in de bibliotheek van het VOOB. Het overzicht van specialisatiedossiers is geenszins volledig en geeft evenmin een waardeoordeel over de opgenomen werken.

BASSLEER, N., Alfa-leerlijn: een tip van de sluier opgelicht. CBE Waasland, 1995.

COUVREUR, Y., Andersalfabeten. CBE Antwerpen, 2002.

DELIAERT, T. Alfa anderstaligen. CBE West-Limburg, 1998.

DELORENZO, M., Van alfabetisering tot leesplezier voor anderstaligen. CBE Hasselt, 1995.

DELVA, L., TPR een didactiek voor anderstalige analfabeten? CBE Genk, 1995.

DEPUYDT, V., Evalueren van taalvaardigheid binnen Alfa. CBE Antwerpen, 2004.

EGGERMONT, D., STORME, K., THYS, C. Leren lezen in een tweede taal: een uitdaging voor cursist en docent. CBE Gent, 1995.

ERNALSTEEN, V., Luistermateriaal voor analfabete vrouwen. CBE Antwerpen, 1993.

ERNALSTEEN, V. Spreekvaardigheid bij analfabete tweede-taalleerders. CBE Antwerpen, 1995.

EVERS, L. & GEUSENS, H., Herkennen van woorden. CBE Waasland, 2000.

JANSSENS, K., Werken met educatieve software in alfa NT2. CBE Geel, 2002.

LAMBRECHTS, E., Cursistenbegeleiding bij Alfa NT2. CBE Heist o/d berg - Lier – Mechelen, 2004.

MACHIELS, M. & KALOGRIAS, R., Werken aan leren lezen en schrijven a.h.v. functionele globaalwoorden met ongeschoolde, analfabete vrouwen. CBE Genk, 1995.

MEERSDOM, H., Horen, zien & spreken. CBE Mechelen, 2002.

PAEPEGEM, VAN, H., Alfabetisering NT2 : bezint eer je begint! : een literatuurstudie. CBE Midden-Brabant, 1995.

PAULISSEN, A., Mijn verhaal is de moeite (van het lezen) waard! CBE Hasselt, 2004.

PUNGA, D. & HEYLEN, I., e.a. Visie en Alfa- leerlijn voor het centrum basiseducatie Brusselleer, deelteam Wijkwerkingen, Anderstaligen analfabeten en Zelforganisaties (WAZ). CBE Brussel, 2003.

ROGIERS, I., Ondersteunende vaardigheden: beheersing van strategieën of technieken voor het leren van een tweede of vreemde taal voor beginnende leerders. CBE Aalst, 2002.

SLEURS, J., Een zoektocht naar een aangepaste methodiek voor anderstalige analfabeten in de basiseducatie. CBE Genk, 1995.

STEYERS, J., Een vergelijking van de uitgangspunten van de Alfa-leerlijn met 7/43. CBE Antwerpen, 1995.

THOMASSEN, L. & STARCKX, N., Een heterogene groep NT2 voor analfabeten: wat doe je ermee? CBE Noorderkempen, 1995.

THORREZ, I., Materiaalontwikkeling voor analfabeten in het scholenproject. CBE Brussel, 2001.

VANDEWALLE, I., Lesmateriaal voor NT2 analfabeten: materiaal voor de NT2 leerlijn van leerpunt Waasland volgens het principe van taakgericht werken. CBE Waasland, 2000.

VERSCHEURE, B. & DIERCKX, T., Feuerstein en mediatie in de basiseducatie. CBE Leuven, 2000.

WAEVELDE, van A., Een visietekst rond taalverwerving bij beginnende analfabeten. CBE Antwerpen, 1995.

WENS, K. & DEBEN, H., Cursus voor nieuwkomers: een voorbeeld. CBE Maasland, 1998.

WESEMAEL, VAN N. Lesmateriaal andersalfabeten niveau 3. CBE, 2003.

7.2 Les- en toetsmateriaal

Alfa flex 1A, 1B en 1C : versie 2002 [cd_rom] Helmond : ROC Ter AA, 2001. - 1 computer optical disk [CD_ROM].
- Versie 2002, update 2. - Verbeterde europroof versie 2002.

BOGAERT, N., e.a. Klaar? Af! : de eerste start voor de onthaalklas secundair onderwijs. Leuven, Steunpunt NT2, 1998.

BOGAERT, N., e.a. Taalkit 1: verdere opvang in de onthaalklas secundair onderwijs. Leuven, Steunpunt NT2, 1999.

BOGAERT, N., e.a. Taalkit 2: verdere opvang in de onthaalklas secundair onderwijs. Leuven: Steunpunt NT2, 2000.

BURMANJE, I., e.a. (1997) Alfa. Utrecht, Malmberg. 8 werkboeken in 3 niveaus met docentenhandleiding per niveau. Doelgroep: laaggeschoolden.

DIENST INTEGRATIE ANTWERPEN. Toetsen ANT2: luistervaardigheid. Antwerpen, Dienst Integratie Antwerpen, 2004.

GATHIER, M. & DE KRUYF, D., Beter lezen: cursus voor beginnende volwassen lezers in het Nederlands. Bussum, Coutinho, 1996.

GIELEN, M., e.a. 7/43. Utrecht, Nederlands Centrum Buitenlanders (NCB), 2005
Alfabetiseringsmateriaal dat gericht is op het technisch leren lezen en schrijven. Docentenhandleidingen, cd, toetsen.

GODFROY, B., Van letters naar klanken: snelcursus voor anders-gealfabetiseerden. Utrecht, NCB, 2001.

GROOT, de R., e.a. De kop erop. Utrecht, NCB, 1990.

GUCHTE, VAN DE C. Lezen doe je overal. Een methode aanvankelijk lezen in het Nederlands voor allochtone neveninstromers. Tilburg, Zwijzen, 1996

HATTINK, M., BHOEPSING, G., Alfalfa. Rotterdam, CED-Groep, Partners, 2002.

HILDERINK, A., VAN ROSSENBERG, L., Spreek Actief! Leerlijn spreken en luisteren. Alphen aan den Rijn : STEVA CA, 2004.

Intaketoets alfabetisering NT2 : docentenmap: handleiding, nakijkmateriaal, docentexemplaar van de verschillende deoltoetsen, persoonlijk intakedossier alfabetisering NT2, mondelinge voorwaarden. Bureau InterCulturele Evaluatie (ICE), 1994.

JAGROEP, N., Auditieve discriminatie oefeningen naast 7/43 en Tempo. Eindhoven, KANS, 1992.

KREULEN, J., THOLEN, B., Een zekere woordenschat. Utrecht: Nederlands Centrum Buitenlanders, 1989

LEYSEN, J., DE SCHRYVER, A., e.a. (2005) Riedel en ritme, Vlaamse taalriedels, Acco. Cursistenboek, cd, docentenhandleiding.

NCB, Van Letters naar Klanken. Utrecht, NCB, 2001. 1 cd, werkboek, schrijfschrift (Van klanken naar letters) en docentenhandleiding .

POTHOF, J., Leesteksten en oefeningen naast 7/43. Eindhoven, KANS, 1992.

POTHOF, J., Schrijven van alledag. Eindhoven, KANS, 1995.

POTHOF, J., Toetsen in de Alfa-lijn 1; Toetsen in de Alfa-lijn 2. Eindhoven, KANS, 1995.

POTHOF, J., Snelcursus anders-alfabeten. Eindhoven: KANS, 1996.

RAMIRO, G., TPR Bingo (speelleermateriaal). Los Gatos, California: Sky Oaks Productions, 1989.

VAN DER ZOUW, e.a. Alfa NT2 : leren lezen en schrijven in het Nederlands als tweede taal. Niveau 1, 2, 3. Den Bosch, Malmberg, 1997, 2000.

SAHETAPY ENGEL, B., Bezint eer je met alfa-NT2 BEgint : of wel waarom de beheersing van de eigen taal een voorwaarde is voor beter leren van het Nederlands als tweede taal in de basiseducatie. s-Gravenhage, Haags Steunpunt Volwasseneneducatie (HSVE), 1990.

SIMOENS, H., Buitenschools leren in Alfa NT2. Handleiding. 2004.

SIMOENS, H., Buitenschools leren in Alfa NT2. Deel 2: werkbladen voor de cursisten. 2004.

STOCKMANN, W., DALDEROP, K., Portfolio alfabetisering NT2. Arnhem, Instituut voor Toetsontwikkeling (Citogroep), 2005.

THOLEN, B., Tempo. Utrecht, NCB, 1990

THANS, J., Werken met zwakgealfabetiseerden in Open School Antwerpen. CBE Antwerpen, 2002

THOLEN, B., 7/43. Utrecht, NCB, 1989.

VEENSTRA, U., ROOS, M., 7/43 extra. Utrecht, NCB, 2004.

VISCH, A., Alfa Extra. Eindhoven, KANS, Basiseducatie regio Eindhoven
Kempenland, 1996.

YOMANN, Y., Studiewijzer bij 7/43. Alkmaar, Taalschool Horizon College, 2000.

7.3 Websites

Dienst voor Onderwijsontwikkeling, <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/>
Steunpunt Leerbevordering en Mediatie, <http://www.sclm.ua.ac.be/Welkom.htm>

DEPARTEMENT ONDERWIJS

INSPECTIE
VOLWASSENENONDERWIJS

ADVIES LEERPLANNEN

INDIENERS: Netoverschrijdend leerplan ingediend door:
-het Gemeenschapsonderwijs,
-het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap vzw,
-het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen,
-de Vlaamse Dienst voor het Katholiek Volwassenenonderwijs en
-het Vlaams Onderwijs Overleg Platform.

OPLEIDING: Studiegebied NT2
Modulaire organisatie
Latijns Schrift
Richtgraad 1

Met ingang van: 01/09/07
06-07/1626/116

Beginsituatie: De beginsituatie spoort met het bijhorend modulair structuurschema en het opleidingsprofiel.

Doelstellingen: De doelstellingen sporen met het opleidingsprofiel.

Leerinhouden: De leerinhouden worden op een overzichtelijke wijze aan de doelstellingen gekoppeld.

Methodologische wenken: De methodologische wenken vormen een handige leidraad voor de leerkrachten. Ze zijn voldoende specifiek geformuleerd. Voor sommige leerinhouden worden suggesties naar de leerkrachten toe gedaan.

Evaluatie: De evaluatievormen laten toe de leerplandoelstellingen op een valide wijze te toetsen.

Bibliografie: De bibliografie is opgevat als een referentielijst die naast voldoende standaardwerken ook verwijzingen bevat naar les- en toetsmateriaal en websites.

ADVIES: GUNSTIG

Carine Steverlynck
Inspecteur volwassenenonderwijs
27/03/2007

Carine STEVERLYNCK
Inspecteur Volwassenenonderwijs
Paardebloemstraat
8470 G...te